

1. אסתר צגיי גרסגהר
 2. צגה קיברום מהרטב
 3. סלומון קאסה
 4. סמסון מספן
 5. אברהים יוסף מוחמד אחמד
 6. יוהאנס פרסניי
 7. יאקוב ג'מאל
 8. קו לעובד
 9. א.ס.ף. – ארגון סיוע לפליטים ומבקשי מקלט בישראל
 10. המוקד לפליטים ולמהגרים
 11. האגודה לזכויות האזרח בישראל
 12. ARDC – מרכז לקידום פליטים אפריקאים
 13. רופאים לזכויות אדם - ישראל
- כולם על-ידי עוה"ד ענת בן-דור ו/או אלעד כהנא
מהתכנית לזכויות פליטים
וכן על-ידי עוה"ד מיכל תג'ר
מקו לעובד

שכתובתם להמצאת כתבי בי-דין הינה:

התכנית לזכויות פליטים, הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת תל-אביב
טל': 03-6408107; פקס: 03-6407422;
דוא"ל: aeladc@gmail.com

העותרים
המבקשים

נגד

1. **הכנסת**
על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת
משכן הכנסת, ירושלים
טל': 02-6408636; פקס': 02-6753495
2. **שר הפנים**
3. **שר האוצר**
4. **שר הרווחה והשירותים החברתיים**
באמצעות פרקליטות המדינה, מחלקת בג"צים
מרח' צלאח-א-דין 29, ירושלים 91010
טל': 02-6466578; פקס': 02-6467011

המשיבים

תגובה מטעם המשיבה 1 לבקשה למתן צו ביניים

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 13.3.2017, מתכבדת המשיבה 1 (להלן: **המשיבה**) להגיש תגובתה לבקשה למתן צו ביניים, כדלקמן:

כללי

1. עניינה של העתירה בתקיפת חוקתיות סעיף 4 לחוק למניעת הסתננות ולהבטחת יציאתם של מסתננים מישראל (תיקוני חקיקה והוראות שעה), התשע"ה-2014 (להלן: **החוק למניעת הסתננות או החוק**).
2. במסגרת הסעיף נקבע הסדר לפיו מעסיק של עובד זר שהוא מסתנן (כהגדרתו בחוק) יפקיד בעבורו מידי חודש בקרן או בחשבון בנק שייפתח וינוהל בהתאם להוראות שיקבע שר האוצר, בהסכמת שר הפנים, סכום השווה ל- 36% משכר עבודתו של המסתנן, וכן נקבעו הוראות בדבר הדרך שבה יימסרו לידי המסתנן, בעת יציאתו מישראל, הסכומים שהופרשו כאמור, על פירותיהם, ולאחר ניכויים שונים כמפורט בחוק (להלן: **הסדר הפיקדון**).
- עוד יצוין כי חלקו של המעסיק בפיקדון השווה ל-16% משכר העבודה, יתווסף על עלות השכר של המסתנן, וחלק העובד בפיקדון, השווה ל-20% משכר עבודתו, ינוכה בידי המעסיק ממשכורתו של העובד מידי חודש, לאחר ניכוי המס המחויבים.
3. העותרים טוענים כי סעיף 4 לחוק למניעת הסתננות כולל מספר הסדרים הפוגעים בזכויות המסתננים, ובהן הזכות לקניין, לקיום מינימאלי בכבוד והזכות לשוויון, ואינו עומד בתנאי פסקת ההגבלה.
4. מלבד עתירתם לצו על תנאי, שיוורה על ביטול סעיף 4 לחוק, אשר תגובת המשיבה בעניינה תובא בנפרד, כפי שייקבע על-ידי בית המשפט הנכבד, העותרים מבקשים גם כי בית המשפט הנכבד יוציא מלפניו צו ביניים המורה על עיכוב מועד תחילת חובת ההפרשה של 20% משכר המסתננים, כאמור לעיל.
5. ביום 13.3.2017 הורה בית המשפט הנכבד למשיבים להגיש את תגובתם לבקשה למתן צו ביניים. בהתאם לכך, מוגשת עתה תגובה זו מטעם המשיבה.

עמדת המשיבה

6. **עמדת המשיבה היא כי דין הבקשה לצו-ביניים להידחות**, כפי שיפורט להלן.
7. נקודת המוצא במשטרנו החוקתי היא כי חוק אשר אושר בכנסת נהנה מ"חזקת חוקתיות" (ראו למשל, בג"ץ 6055/95 צמח נ' שר הביטחון, פ"ד נג(5) 241, 288 (1999); בג"ץ 7111/95 מרכז השלטון המקומי נ' הכנסת, פ"ד נ(3) 485, 496 (1996)). חזקת החוקתיות מבטאת את הצורך לכבד את רצון הרוב, שעל יסודו נתקבל החוק ואת הכבוד ההדדי בין הרשויות.
8. נוכח חזקת החוקתיות ממנה נהנים חוקי הכנסת, ברי כי, ככלל, אין מקום למתן סעד זמני המשעה את הפעלתו או כניסתו לתוקף של חוק, **שכן בעצם השעיה יש משום סיכול "רצון הריבון" ופגיעה במרקם היחסים העדין שבין הרשויות, וכל זאת במסגרת הליך מקדמי ועוד בטרם התבררו טענות הצדדים לגופן**. (ראו בג"ץ 1661/05 המועצה האזורית חוף עזה נ' ראש הממשלה, פ"ד נט(2) 481, 749-750 (2005)).
9. על הלכה זו חזר בית המשפט הנכבד בהחלטה בבקשה למתן צווי ביניים בבג"ץ 8425/13 גבריסלאסי נ' הכנסת (פורסם בנבו, 1.1.2014) (להלן: **עניין גבריסלאסי**) עת הדגיש כי **"ככלל, יש לנקוט משנה זהירות כאשר עסקינן בבקשה לעכב את כניסתה לתוקף של**

חקיקה ראשית, וזאת כסעד זמני בעתירה, טרם נדון העניין לגופו ואף טרם ניתן צו על תנאי

10. בהקשר זה יצוין כי בעניין גבריסלאסי **נדחתה** כאמור בקשה לצווי ביניים המורים על הקפאת סמכויות החזקה במשמורת והפעלת מרכז שהייה; ואילו בענייננו לא מדובר בשלילת חירות אלא בבקשה הנוגעת לעניין כספי, במסגרתו בית המשפט מתבקש לעכב את החובה להפריש עבור העובד 20% משכרו לפיקדון. כידוע, בתי המשפט אינם נעתרים, ככלל, לבקשות לסעדים זמניים, המבקשים להשעות תוקפו של הסדר העוסק בעניין כספי. (ראו למשל החלטת כב' השופטת (כתוארה אז) נאור בבקשה לצו ביניים בבג"ץ 8634/08 **שם טוב אלחננוב נ' משטרת ישראל אגף משאבי אנוש** (פורסם בנבו, 27.11.2008); בר"ם 4434/11 **פי.ג'י.אל הנדסה ותכנון תחבורה נ' נתיבי תחבורה עירוניים להסעת המונים**, פס' 6 לפסק הדין (פורסם בנבו, 4.7.2011)). הדברים כמובן אמורים ביתר שאת כאשר מדובר בצו ביניים חריג המבקש השעיית תוקפה של חקיקה ראשית של הכנסת.
11. עוד יודגש, כי העותרים לא הצביעו על נזק בלתי הפיך שייגרם להם, באשר ממילא אם יתקבלו בסופו של יום טענותיהם ניתן יהיה להשיב להם את הסכומים שהופרשו בעדם לפיקדון. נוכח האמור, לעמדת המשיבה אף מאזן הנוחות נוטה לדחיית הבקשה לצו ביניים.
12. בנוסף, ומבלי לגרוע מהאמור לעיל, תטען המשיבה כי העותרים בענייננו מבקשים לעכב כניסתה לתוקף של חקיקה ראשית, שעה שהסדר הפיקדון היה ידוע להם במשך קרוב לשלוש שנים טרם כניסתו לתוקף, במהלכן הם בחרו לא לתקוף אותו. אף בכך יש משום קושי בנסיבות העניין.
13. יודגש כי עיקרי הסדר הפיקדון עבור עובדים זרים שהם מסתננים היו ידועים עם חקיקת החוק למניעת הסתננות בשנת 2014. הסיבה לעיכוב בכניסתו לתוקף של הסדר הפיקדון לא הייתה נעוצה בצורך ב"עיצוב" ההסדר בחקיקת משנה, אלא בצרכים מנהליים, הקשורים בפעילות להקמת הקרן הייעודית ובכלל זה בצורך לעריכת מכרז למתן שירותי ניהול לניהול כספי הפיקדונות לעובדים זרים ולמסתננים.
14. למרות זאת, במסגרת העתירה לבג"ץ 8665/14 **טשומה נגה דסטה נ' הכנסת** (פורסם בנבו, 11.08.2015), אשר הוגשה על ידי חלק מהעותרים בעתירה זו (העותרים 9-13) בתאריך ה- 18 לדצמבר 2014, יום אחרי פרסום החוק ברשומות, אשר בה נתקפה חוקתיות החוק, לא נתקף המרכיב של הסדר הפיקדון.
15. במצב זה, בחירת העותרים להמתין עד לכניסתו לתוקף של הסדר הפיקדון (בהתאם לתיקון לחוק שפורסם ביום 10.1.2017, אשר קבע כי סעיף 4 לחוק ייכנס תוקף ב-1 בחודש שלאחר תום 90 ימים מיום פרסומו של התיקון לחוק – ר' חוק למניעת הסתננות ולהבטחת יציאתם של מסתננים מישראל (תיקוני חקיקה והוראות שעה) (תיקון), התשע"ז-2017; ס"ח תשע"ז מס' 2595 מיום 10.1.2017, עמ' 326), כאשר ההסדר עצמו היה ידוע להם כאמור כשלוש שנים טרם כניסתו לתוקף, ואז לבקש צו ביניים שיקפיא את כניסתו לתוקף של הסדר שנקבע בחקיקה ראשית של הכנסת, מצדיקה כשלעצמה לעמדת המשיבה את דחיית הבקשה.

16. אשר על כן, ולאור האמור לעיל, מתבקש בית המשפט הנכבד לדחות את בקשת העותרים לצו ביניים. ואולם המשיבה אינה מתנגדת לבקשת העותרים לקביעת מועד מוקדם לדיון בעתירה, בהתאם ליומנו של בית המשפט הנכבד.

היום: 4 אפריל, 2017
ח' ניסן, תשע"ז

קרון דהרי – בן-נון, עו"ד
ב"כ הכנסת